

«kusi terwist Kattile» (Suurwürstina Katharina Mihailowna) «Tema ja Ta abikaasale» (Mecklenburgi-Strelitsi hertsog Georg) «neile mõlemille.» — Kui ei olnud ka mite need sõnad ise, siiski oli meie Dnnistegija wiimise õhtusööma aea waim ses wiimises sureja Keisri kõnelemises Tema armsama teaga: «Ühe käsu annan ma teile, et teie üksteist nõnda peate armastama, kui mina teid olen armastanud.» Tema õrnam tähelepanemine oli kõigeenamist Sellele kingitud, kes käsi kääs Temaga elu ja walitsuse teekonda läbi oli läinud. Teda andis Ta ühtekoosliku kõide armastuse hoolets, — Keiserina pidi, Tema soowimise järel, kõige Keisrimaja ühenduse keskpaigaks jääma. Kui Keiserinal, kül ilma tahtmata, sügawamost südame põhjast need sõnad wäljatungisid: «Miks mina ei wõi sinuga surra!» siis wadatas Keiser selle kurwastusest lõhutud südame häda kaebamise peale, laste peale näidates: «Sina pead neile seal elama.» — Aga lastele ütles Tema, Keiserina peale näidates: «Elage edespidi kitsikumal ihelmeel ja armastusel, kui seie saadid.» — Keiser tahtis, kuda ülemal juba ütlesime, ka neile kaugel olewalle lastele oma wiimist õnnistamist osandada. Igaühe nende nime juures tõstis Ta oma kuiwand kää ülesse, suurte kauguste läbi püha risti tähega neid õnnistates, — ja kuis ei pidand ühes niisuguses hingelugus sureja õnnistamine neile mite ulatama! Suurwürstina Olga Nikolajewna, isa raske hai-

guse sõnumide läbi maharudjutud, tahtis sedamaid teele minna; suure waewaga laskis ta ennast oma abikaasa, Kroonprintsi palwede läbi niipikalt kinnitada, et enne teeleminikut natuke puhkama heitis. Waewalt olid tal silmad kinni läinud, waewalt oli ta kerge unesse uinunud, kui ta oma kallist isa walus ja surma-sängis nägi, kuda Ta oma kät üles tõstes teda enne lahkumist õnnistada.

Leina ja ehmatuse sõnum oli wahel ael isa enam ja enam linnas laiendanud. Rahwas woolas tal wopalee ümber kokko: mõningad, kes seda koledat kuulutamist ei jõudnud uskuda, tungiswad ettetubadesse, — teised, platsi peale, uulitsa peale, langesiwad põlwili maha ja palusid Jumalat oma Tsari eest, ilma teadmata, kas ta weel elas ehl juba sisse oli läinud õiglaste majadesse.

Weel mõne tunni elas Keiser. Aga ehl Tema kül hoopis kehalikul wäsimusel weel oma täieliku waimuligidust, oma terve hinge rammu hoidis, siiski elas Tema juba, mõttes ja tundis kui need, kes Jofanda rüppes hingawad. — Üks kuriir tuli sõnumedega Idawäält, tõi sõnumikusi Suurwürstide Nikolai ja Mihaeli käast. «Kas nad on terwed?» küsis Keiser — «kõik muud ei puudu enam minusse, minu olemine ja mõtlemine on kõik Jumala juures.» — Siiski ei jätuud Tema weel järele, wiimist, igawest Lunastaja käsku täites; «armastada,» — armastada ka oma waenlast, kellele Tema südamest